

مشخصات طرح

دوره هشتم - سال اول

شماره ثبت:

۲۵۰

شماره چاپ:

۴۸۳

تاریخ چاپ:

۱۳۸۷/۹/۳۰

نام دفتر:

مطالعات زیربنایی

به نام خدا

اظهار نظر کارشناسی درباره:

«طرح اصلاح ماده (۵) قانون تأسیس شورای عالی شهرسازی

و معماری و تبصره اصلاحی آن مصوب ۱۳۶۵»

(شور اول)

مقدمه

شورای عالی شهرسازی، نخستین بار در سال ۱۳۴۷ هجری شمسی به منظور بررسی و پیشبرد امور شهرسازی و هماهنگ کردن برنامه‌های شهرسازی تشکیل شد. این شورا، پس از انقلاب نیز با اندکی تغییرات، کماکان در چارچوب قوانین و مقررات حوزه شهرسازی به فعالیت خود ادامه داد.

کمیسیون تعیین شده در ماده (۵) قانون تأسیس شورای عالی شهرسازی و معماری ایران و تبصره اصلاحی آن، به عنوان یکی از مراجع بررسی، تصویب و تغییرات طرح‌های تفصیلی شهری می‌باشد. بررسی همگرایی برخی وظایف شورای شهر و شورای عالی شهرسازی (به عنوان دو نهاد مردمی و دولتی) در تهیه طرح‌های جامع و تفصیلی شهری و ارتباط آنها با شهرداری بیان‌کننده برخی ابهامات و اشکالاتی است که در تصمیم‌گیری‌ها به وجود می‌آید.

پیشینه قانونی

ماده (۵) قانون تأسیس شورای عالی شهرسازی و معماری ایران (مصوب ۱۳۵۱) دارای تبصره ذیل بود که در سال ۱۳۶۵ به شکل تبصره جاری مورد اصلاح قرار گرفت.

تبصره ماده (۵) قانون مذکور (مصوب ۱۳۵۱): شهرداری پایتخت از شمول این ماده همچنین طرح‌های تفصیلی موضوع بند «۳» ماده (۴) و بند «۴» ماده مذکور مستثنا خواهد بود.

بررسی طرح (شکلی و ماهیتی)

الف) شکلی

طرح پیشنهادی مذکور دارای یکسری تغییرات شکلی است که در نحوه بررسی و اتخاذ تصمیمات کمیسیون ماده (۵) می‌تواند مؤثر باشد و عبارتند از:

- (الحاق دو تبصره «۱» و «۲» و ابقای تبصره قبلی به عنوان تبصره «۳»)

- حذف جایگاه فرمانداری و فرماندار کل در طرح پیشنهادی و جایگزین شدن عبارت «یا معاونت عمرانی

استانداری» به جای استاندار،

- تعیین رئیس شورای شهر به جای رئیس انجمن شهرستان،

مشخصات گزارش

شماره مسلسل:

۲۵۰۹۴۲۹

تاریخ انتشار:

۱۳۸۷/۱۰/۲۳

- اضافه شدن نمایندگان وزارت جهاد کشاورزی و سازمان میراث فرهنگی با توجه به حذف نماینده مهندس مشاور،
- لازم الاجرا بودن تنها آن قسمت از نقشه‌های تفصیلی که دارای بار مالی مستقیم هستند،
- جایگزینی «مرجع تصویب‌کننده طرح جامع» به جای «شورای عالی شهرسازی» جهت تأیید تغییرات نقشه‌های تفصیلی،
- تعیین شورای بافت‌های تاریخی (بدون تعریف و تعیین اعضای آن) و کمیته فنی کمیسیون ماده (۵) برای بررسی‌های فنی طرح‌ها و نقشه‌ها،
- انتقال دبیرخانه از شهرداری به اداره کل مسکن و شهرسازی استان‌ها (بدون ذکر تغییر یا تعیین دبیر).

ب) ماهیتی

- طرح پیشنهادی ناظر بر اصلاح ترکیب کمیسیون ماده (۵) قانون مذکور می‌باشد و این کمیسیون درخصوص بررسی و تصویب و تغییر طرح‌های جامع و تفصیلی با شورای عالی شهرسازی و معماری ایران، مشابَهت عملکردی دارد. ازاین‌رو رعایت اصل ۱۳۸ قانون اساسی (و تأیید مصوبات کمیسیون توسط وزیر مسکن و شهرسازی) بدیهی می‌باشد.
- جایگزینی «مرجع تصویب‌کننده طرح جامع» به جای «شورای عالی شهرسازی» برای تأیید تغییرات نقشه‌های تفصیلی (که در طرح جامع شهری مؤثر است) می‌تواند نقض‌کننده بند «۳» ماده (۲) قانون مذکور، مبنی بر بررسی و تصویب نهایی طرح‌های جامع شهری توسط شورای عالی شهرسازی و معماری باشد. به عنوان نمونه اگر تغییرات نقشه‌های تفصیلی مغایر با طرح‌های ملی باشد ضرورت دارد تا آن تغییرات در شورای عالی شهرسازی مورد بررسی قرار گیرد. زیرا مطابق با تبصره ماده (۷) قانون مزبور، در موارد ابهام و اشکال و اختلاف نظر در نحوه اجرای طرح‌های جامع و تفصیلی شهری موضوع ماده (۵)، مراتب در شورای عالی شهرسازی مطرح و نظر شورا قطعی و لازم‌الاجراست.
- با توجه به آنکه در طرح‌های تفصیلی توجه به بافت‌های محلی، از اهمیت فوق‌العاده‌ای برخوردار است و نظر شورای شهر به‌عنوان یک نهاد مردمی و محلی مهم است، به‌کار بردن عبارت «آن قسمت از نقشه‌های تفصیلی که دارای بار مالی مستقیم است پس از تصویب شورای اسلامی شهر برای شهرداری لازم‌الاجراست» گویای آن است که نسبت به مواردی که «دارای بار مالی مستقیم» نیستند، اما در بافت‌های محلی مؤثر هستند اعتنایی نشده است و تنها همان بخشی را که دارای بار مالی مستقیم است مورد توجه قرار گرفته است.
- تبصره «۱» طرح پیشنهادی، «شورای بافت‌های تاریخی» را متولی بررسی فنی محدوده بافت‌های مصوب تاریخی شهرها قرار داده است؛ اما ترکیب، وظایف و جایگاه قانونی این شورا مشخص نمی‌باشد. گفتنی است که برای بافت‌های تاریخی، مقرراتی در مواد (۱۵۶)^۱ و (۱۶۶)^۲ قانون برنامه سوم توسعه وضع شده است؛ اما قانون‌گذار حدود وظایف و اختیارات و اعضای این شورا را به‌طور صریح و شفاف تبیین و مشخص نکرده است.
- توجه به تبصره «۲» طرح پیشنهادی و ابقای تبصره ماده (۵) قانون جاری به‌عنوان تبصره «۳» قانون احتمالی، بیانگر آن است که ترکیب کمیسیون مزبور و جایگاه دبیرخانه و دبیر آن (درخصوص بررسی و تصویب طرح‌های تفصیلی شهری و تغییرات آنها) برای شهر تهران (به‌دلیل موقعیت و حساسیت ویژه آن) و دیگر مراکز استانی، از ترکیب و جایگاه خاص و متفاوتی برخوردار است.
- در پایان ادعان می‌دارد که این طرح با اصلاح و لزوم تغییراتی، می‌تواند مؤثر باشد.

۱. تنفیذی در ماده (۱۰۵) قانون برنامه چهارم توسعه.

۲. تنفیذی در ماده (۱۱۵) قانون برنامه چهارم توسعه.